

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 252117 21 Rev
Banjaluka: 24.2.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužioca V.B. iz B., koga zastupa punomoćnik D.B., advokat iz B., protiv tužene I.T. iz B., koju zastupa punomoćnik F.N., advokat iz B., radi utvrđenja i isplate, vrijednost spora 85.241,09 KM, te u pravnoj stvari po protivtužbi tužene I.T. iz B., koju zastupa punomoćnik F.N., advokat iz B., protiv tužioca V.B. iz B., koga zastupa punomoćnik D.B., advokat iz B., radi utvrđenja i isplate, vrijednost spora 5.238,78 KM, odlučujući o reviziji tužene-protivtužiteljice I.T. izjavljene protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 252117 21 Gž od 19.10.2021. godine, na sjednici održanoj 24.2.2022. godine donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 252117 16 P od 4.1.2021. godine, utvrđeno je da su za vrijeme trajanja bračne zajednice parnične stranke preuzele obaveze, i to:

-dug prema kreditu broj ... od 29.10. 2004. godine u iznosu od 27.758,51 KM kod C.k.b. a.d. B., sada S. a.d. B.,

-dug prema kreditu broj ... od 14.8.2016. godine u iznosu od 8.664,52 KM kod M.d.M. B.,

- dug prema kreditu broj ... u iznosu od 115.059,16 KM kod R.b. d.d. BiH S.,

- dug prema Lj.P. iz B. u iznosu od 14.000,00 KM,

-dug prema R.B. iz P. u iznosu od 5.000,00 KM.

Obavezana je tužena-protivtužiteljica I.T. (u daljem tekstu: tužena) da tužiocu-protivtuženom V.B. (u daljem tekstu: tužilac) na ime obaveza preuzetih za vrijeme braka koje je izmirio, isplati 1/2 (jednu polovinu) iznosa, i to:

-iznos od 13.879,25 KM na ime regresnog duga po kreditu ... od 29.10.2004. godine kod C.k.b. a.d. B., sada S. a.d. B., sa zakonskom zateznom kamatom u iznosu od 13.879,25 KM,

-iznos od 4.332,26 KM na ime regresa duga po kreditu broj ... od 14.8.2016. godine kod M.d. M. B., sa zakonskom zateznom kamatom u iznosu od 4.332,26 KM,

-iznos od 57.529,58 KM na ime regresnog duga po kreditu broj ... kod R.b. d.d. BiH S., sa zakonskom zateznom kamatom u iznosu od 57.529,28 KM.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužioca u dijelu kojim traži da sud obaveže tuženu da mu na ime obaveza preuzetih za vrijeme braka koje je izmirio, isplati 1/2 (jednu polovinu) iznosa, i to:

- iznos od 7.000,00 KM na ime regresnog duga prema Lj.P.

- iznos od 2.500,00 KM na ime regresnog duga prema R.B., sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja do isplate.

Obavezana je tužena da tužiocu nadoknadi troškove postupka u iznosu od 7.602,33 KM, sve u roku od 30 dana od dana dostavljanja presude, dok je zahtjev preko dosuđenog iznosa odbijen.

Utvrđeno je da su za vrijeme trajanja bračne zajednice parnične stranke preuzele obaveze, i to:

- dug prema kreditu broj ... od 13.2.2007. godine u iznosu od 14.432,90 KM kod R.b. d.d. BiH

- dug prema kreditu broj ... od 25.8.2007. godine u iznosu od 10.979,66 KM kod R.b. d.d. BiH.

Obavezan je tužilac da tuženoj na ime preuzetih obaveza u toku braka koje je izmirila isplati 1/2 (jednu polovinu) iznosa, i to iznos od 5.238,78 KM na ime regresa duga po kreditu broj ... od 13.2.2007.godine kod R.b. d.d. BiH, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 2.4.2012. godine do isplate.

Obavezan je tužilac da tuženoj nadoknadi troškove postupka u iznosu od 3.200,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate, sve u roku 30 dana od dana dostavljanja odluke.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 252117 21 Gž od 19.10.2021. godine, žalba tužene je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena u dijelu odluke o zakonskoj zateznoj kamati na utvrđene iznose glavnog duga iz tužbenog zahtjeva, tako što je kamata dosuđena počev od 27.12.2016. godine do isplate, te u dijelu odluke o troškovima postupka tako što je dosuđeni iznos od 7.602,33 KM snižen na iznos od 5.666,18 KM.

U preostalom dijelu odluke o glavnoj stvari, zakonskim zateznim kamatama na glavni dug i troškovima postupka, žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu u iznosu od 2.045,50 KM.

Tužena revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev odbije ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora, kada je u pitanju odlučivanje o reviziji, jeste dosuđujući dio tužbenog zahtjeva.

Prvostepeni sud je tokom postupka utvrdio sljedeće relevantne činjenice:

da su parnične stranke bile u braku od 31.12.1984. godine do 22.11.2011. godine, kada je njihov brak razveden pravosnažnom presudom prvostepenog suda broj 71 0 P 107483 10 P od 22.11.2011. godine; da je faktička zajednica života stranaka prestala da postoji od januara 2009. godine kada se tužena iselila iz zajedničkog domaćinstva;

da je presudom prvostepenog suda broj 71 0 P 218516 15 P od 28.1.2017. godine, preinačena presudom drugostepenog suda broj 71 0 P 218516 17 Gž od 21.3.2018. godine, utvrđeno suvlasništvo tužene od 1/2 dijela na zajedničkoj bračnoj imovini, i to: četvorosobnom stanu u ulici ..., površine 58 m², na putničkom vozilu marke „Mercedes“ registarske oznake ... i na autobusima marke „Mercedes Benz“ registarske oznake ..., marke „Setra“ registarske oznake ... i marke „Mercedes Benz“ registarske oznake ...;

da su parnične stranke za vrijeme trajanja bračne zajednice zaključile ugovore o kreditu, i to: broj ... od 29.10.2004. godine sa C.k.b. a.d. B., sada S. a.d. B., koji je u momentu faktičkog prekida bračne zajednice ostao neisplaćen za iznos od 27.758,51 KM, broj ... od 14.8.2016. godine sa M.d.M. B., koji je u momentu faktičkog prekida bračne zajednice ostao neisplaćen za iznos od 8.664,52 KM i broj 12563/2007 kod R.b. d.d. BiH S., koji je u momentu faktičkog prekida bračne zajednice ostao neisplaćen za iznos od 115.058,56 KM; da je tužilac neplaćene iznose po ova tri kredita sam isplatio po faktičkom prekidu bračne zajednice, odnosno nakon razvoda braka;

da su parnične stranke za vrijeme trajanja bračne zajednice zaključile ugovore o kreditu, i to: broj ... od 13.2.2007. godine u iznosu od 14.432,90 KM kod R.b.d.d. BiH i broj ... od 25.8.2007. godine u iznosu od 10.979,66 KM kod R.b. d.d. BiH; da je tužena samostalno izmirila obaveze iz kredita i da joj je tužilac dužan na ime toga isplatiti iznos od 5.238,78 KM na ime regresa duga po kreditu broj ... od 13.2.2007. godine kod R.b.d.d. BiH.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 273. stav 2. i 276. Porodičnog zakona („Službeni glasnik RS“, broj 54/02, 41/08 i 63/14 – u daljem tekstu: PZ), u vezi sa odredbom člana 277. i 371. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list

SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

Kada je u pitanju kredit podignut kod C.k.b.a.d. B. u iznosu od 25.000,00 KM, na osnovu ugovora i nalaza vještaka ekonomske struke Č.S. od 11.9.2019. godine, sud nalazi utvrđenim da je kredit iz kreditne linije IRB podigao tužilac za kupovinu stana u ulici ..., površine 58 m², na kom je tužena po osnovu odluke suda upisana kao suvlasnik sa 1/2 dijela. Sud cijeni da je tužilac dokazao da je po prekidu zajednice života stranaka, sam otplatio preostali iznos ovog kredita od 27.758,51 KM. Slijedom ovih utvrđenih činjenica sud zaključuje da tužena treba da snosi 1/2 dijela isplaćenog iznosa na ime otplate kredita saglasno suvlasničkom dijelu na stanu od 1/2, tj. iznos od 13.879,25 KM.

Sud nalazi utvrđenim da je tužilac, kao korisnik, podigao kredit kod M.d.M. B. u iznosu od 30.000,00 KM za potrebe porodične zajednice i za potrebe STR I. čiji je vlasnik tužena, a da je nakon prekida zajednice života sam isplatio iznos od 8.664,52 KM, pa slijedom tih činjenica nalazi da tužena treba da snosi 1/2 isplaćenog duga u iznosu od 4.332,26 KM.

Sud nalazi utvrđenim da je R.b. a.d. B. zaključila sa B.t. SP, vlasništvo tužioca, ugovor o kreditu u iznosu od 104.734,70 KM, a provedenim dokazima je utvrđeno da je tužilac nakon prekida zajednice života sam vratio kredit u iznosu od 115.058,56 KM. Obavezujući tuženu da tužiocu isplatiti 1/2 od tog iznosa, tj. iznos od 57.529,28 KM, sud se pozvao na odredbu člana 6. i 12. Zakona o zanatsko preduzetničkoj djelatnosti („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 117/2011, 121/2012, 67/2013, 44/2016 i 84/2019 –u daljem tekstu: ZZPD). Sud utvrđuje da je od ovog kredita kupljen 2007. godine autobus marke „Setra“ za iznos od 53.000 eura na kome je tužena „suvlasnik sa 1/2 dijela na osnovu sudske odluke“.

Sud je prihvatio dokazanim tvrdnje tužene da je sama isplatila obaveze iz kredita broj ... od 13.2.2007. godine i broj ... od 25.8.2007. godine kod R.b. d.d. BiH, pa da tužilac ima obavezu da joj na ime otplate kredita isplati iznos od 5.238,78 KM.

Utvrđujući da je tužilac na ime kredita podignutih tokom bračne zajednice otplatio iznos od 151.482,19 KM, a tužena iznos od 20.000,00 KM, da je u toku trajanja braka kupljeno nekoliko autobusa, stan, otvorene dvije prodavnice i da je tužena u postupku diobe bračne tekovine dobila 1/2 udjela u toj imovini, sud je stava da postoji pravo i obaveza stranaka da otplaćuju kredit srazmjerno svom udjelu u stečenoj zajedničkoj imovini, jer kredit koji je podigao jedan od bračnih supružnika radi sticanja zajedničke imovine i koji je u tu svrhu utrošen tokom bračne zajednice, predstavlja zajednički doprinos supružnika u sticanju.

Drugostepeni sud je djelimično usvojio žalbu tužene i preinačio prvostepenu presudu u odnosu na zatezne kamate i troškove postupka, tako što je odredio da kamata teče od 27.12.2016. godine, dok je troškove postupka snizio na iznos od 5.666,18 KM u odnosu na iznos iz prvostepene presude od 7.602,33 KM. U ostalom dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev, odbio je žalbu tužene i prvostepenu presudu potvrdio.

Kada je u pitanju ugovor o kreditu B.t. SP i R.b. a.d. B., stav je suda da se ne radi o ispunjenju obaveza po kreditu već o sporu koji se odnosi na dugove nastale u toku bračne zajednice, a koji su vraćeni od strane jednog supružnika nakon prekida zajednice života.

Preinačavajući odluku o kamatama, drugostepeni sud ukazuje da je otplatom kredita od strane tužioca na strani tužene došlo do neosnovanog obogaćenja, ali da je bila savjesni sticalac i da njena obaveza da plati kamate na glavni dug teče od utuženja (27.12.2016. godine).

Drugostepena presuda je pravilna i revizioni navodi je ne dovode u opravdanu sumnju.

Odredbom člana 276. stav 1. PZ je propisano da kod diobe zajedničke imovine će se svakom bračnom supružniku uračunati u njegov dio srazmjerna vrijednost onog što duguje po osnovu zajedničkog sticanja u braku, a prema stavu 2. kao dugovanja u smislu navedenog će se uračunati i potraživanje trećih lica koja su nastala radi povećanja ili održavanja postojeće zajedničke imovine, a ta potraživanja terete samo jednog bračnog supružnika prema drugom po osnovu čl. 273. st. 2 ovog zakona. Neizmireni dugovi iz ovog člana zakona neće se uzeti u obzir prilikom određivanja udjela u zajedničkoj imovini (stav 3.)

U smislu navedene zakonske odredbe, kao dug koji tereti zajedničku imovinu uračunaće se potraživanja trećih lica (npr. banaka) koja su nastala radi povećanja ili održavanja postojeće zajedničke imovine, iako ta potraživanja (ovdje kredit) terete samo jednog bračnog druga kao njegov dug. Nenamireni dugovi neće se uzeti u obzir prilikom određivanja udjela u zajedničkoj imovini, a novčana sredstva koja jedan bračni supružnik dobije kao kredit i koji je utrošen za povećanje bračne tekovine i koji otplaćuje nakon razvoda braka, predstavlja dug koji tereti oba bračna supružnika.

Dakle, krediti za stambene namjene ili/i nenamjenski za tekuće potrebe bračne, odnosno porodične zajednice, podignut za vrijeme trajanja bračne zajednice, imaju se tretirati kao zajednička imovina bračnih supružnika.

S obzirom da se činjeničnim navodima revizije ne pobija nalaz vještaka kojim su utvrđeni iznosi kredita iz tužbenog zahtjeva, kao i iznosi koje je tužilac vratio sam po prekidu zajednice života, to se ni ovaj sud time neće baviti.

Ocjena je ovog suda da nisu osnovani navodi revizije da je drugostepeni sud pogrešno primjenio odredbe člana 269., 270., 271., 272. i 276. PZ i odredbe člana 210., 214. i 219. ZOO.

Tužena je pravosnažnom sudskom presudom utvrđena suvlasnikom na zajedničkom stanu stranaka u Banjaluci u ulici ..., površine 58 m². Bez uticaja su na pravilnost pobijane odluke navodi revizije da tužilac sam koristi stan koji je stečen tokom bračne zajednice i da tuženoj ne dozvoljava pristup jer ona kao upisani suvlasnik može svoje pravo suvlasništva zaštititi pred nadležnim sudom, bilo da tužbom traži predaju u suposjed i slično, bilo da zahtijeva da se izvrši dioba suvlasničke imovine.

Kada je u pitanju navod revizije vezano za kredit kod M.d.M. B. u iznosu od 30.000,00 KM on nije osnovan, jer je očigledno da je kredit podignut za vrijeme bračne zajednice i pretpostavka je, koju tužena nije oborila jer su njene tvrdnje paušalne, da su sredstva utrošena za potrebe bračne zajednice. Pri tome na obavezu tužene nema uticaja okolnost da li je kredit utrošen za STR I. ili su ga stranke trošile u druge svrhe, već je bitno da je podignut za vrijeme postojanja bračne zajednice i da je korišten za potrebe te zajednice.

Tužilac nije sporio da je kredit broj ... kod R.b. d.d. BiH S. zaključen sa SP B.t. vlasništvo tužioca kao korisnikom kredita, a iz potvrde banke od 12.10.2016. godine slijedi da je korisnik kredita otplatio cijeli iznos putem trajnog naloga. Iznos kredita je korišćen za

obavljanje preduzetničke djelatnosti koju je tužilac registrovao za vrijeme bračne zajednice, a sredstvima kredita kupljen je i autobus na kome je utvrđeno suvlasništvo tužene od 1/2 dijela na osnovu zajedničkog sticanja tokom braka. Očigledno je i tužena suprotno nije dokazala, da sve i da su kreditna sredstva utrošena za potrebe kupovine autobusa radi daljeg obavljanja preduzetničke djelatnosti tužioca, prihodi koji su sticani tom djelatnošću korišteni su i za zadovoljavanje porodične i bračne zajednice stranaka, a ne samo za preduzetničku djelatnost jer su time ostvarivana sredstva od kojih su stranke živjele.

Inače, po odredbama člana 12. stav 2. Zakona o zanatsko preduzetničkoj djelatnosti „Službeni glasnik RS“, broj 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19), preduzetnik odgovara za dugove svojom cjelokupnom imovinom pa otplata kredita od strane SP B.t. vlasništvo tužioca istovremeno predstavlja otplatu i od strane tužioca kao fizičke osobe.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u izreci primjenom odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost opravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić